

خانواده‌ها بر این باورند که سیاست‌های حمایتی و تشویقی دولت، ابزارهای نیرومندی برای فرزندآوری نیستند

جوانی جمعیت در شیب سختی‌ها

معصومه فرمانی کیا

گزارش روز

همیشه دوست داشت اطرافش شلوغ باشد، نه مثل خانواده‌هایی که کم جمعیت اند. عروس و دامادی که با هزار امید و آرزو رفتند تا زندگی تازه‌ای را شروع کنند، به این نتیجه رسیدند زمانی می‌توانند در کنار هم احساس خوشبختی را کامل کنند که بچه‌دار شوند. اصلا روزی که برای اولین بار با هم صحبت کردند، یکی از شرط‌هایی که بینشان رد و بدل شد، به توافق رسیدن درباره تعداد فرزندان بود، اینکه کمتر از چهار بچه نداشته باشند. تولد اولین فرزند برای آن‌ها محقق شدن بخش بزرگی از آرزوهایشان بود. حالا همه چیز برایشان قشنگ تر و تماشایی تر شده بود. خندیدن و دست و پا زدن نوزادی که روز به روز بزرگ تر می‌شد، شیرینی زندگی را کامل تر می‌کرد. اما اضافه شدن یک نفر به جمع خانوادگی شان با همه زیبایی و لطفی که داشت، بدون چالش هم نبود و خرج و مخارج زیادی روی دستشان گذاشته بود. اجاره منزل و خانه به دوشی و هزار و یک هزینه دیگر... هر چه بیشتر زمان می‌گذشت، بیشتر به این یقین می‌رسیدند که داشتن همین یک فرزند کافی است، حتی زمانی که سیاست‌های تشویقی برای طرح جوانی جمعیت مطرح شد و دولت و مجلس بر این طرح و فرزندآوری تأکید کردند، باز هم به این فکر بودند که همه سرمایه و وقتشان را صرف تربیت همین یک فرزند کنند. از مهر ماه سال ۱۳۹۱ رزمه‌های طرح جوانی جمعیت از مجلس شروع شد و در کش و قوس‌هایی که داشت، روز به روز امتیازات آن افزایش یافت، مثلا تسهیلات و شرایط ویژه‌ای نظیر اعطای وام فرزندآوری و تخصیص زمین و خودرو، مشروط به تولد فرزند دوم و سوم. با این حال استقبال زیادی از قانون‌های جوانی جمعیت نشد که نشد و به نظر می‌رسد یکی از علت‌های آن فرایندهای دستپایی به این امتیازات است که پدر و مادران جوان کم انگیزه می‌شوند.

گرفتن تسهیلات، کفش آهنی می‌خواهد

با دوره بازپرداخت چهار سال برای فرزند سوم ۹۰ میلیون تومان با دوره بازپرداخت پنج سال و برای فرزند چهارم ۱۲۰ میلیون تومان با دوره بازپرداخت شش سال است. بازپرداخت این تسهیلات باشش ماه دوره تنفس برای شروع اقساط است.

بانک‌ها زیر بار قانون نمی‌روند

گرچه هیچ چیز این دنیا با یک لیخند شیرین «یگانه» د خترش، برابری نمی‌کند و خدا را روزی هزار مرتبه به خاطر نعمتی که به خانواده‌اش داده شاکر است، تعلق با داشتن دو فرزند محصل و دانش آموز دخل و خرج زندگی‌شان جور در نمی‌آید. با پیشنهاد دیگران، به امتیاز دولت برای گرفتن وام فرزندآوری فکر می‌کنند که می‌تواند کمک کوچکی به چرخیدن چرخ زندگی آن‌ها باشد. حرف‌های سعید بهروزی با گفته خیلی از پدرهای جوان دیگر مشترک است، وقتی که تعریف می‌کند: به نظر من در سیاست‌های تشویقی و حمایتی باید تجدید نظر شود، زیرا اگر قرار باشد کسی به پشتوانه این حمایت‌ها فرزند دار شود، باید کلی از وقت و انرژی‌اش را صرف پیگیری فرایند به دست آوردن وام و تسهیلات تعریف شده دیگر بکند، به قول معروف کفش آهنی می‌خواهد و صبر ایوب.

سعید آقا تعریف می‌کند میزان مبلغی

طرحی که تشویقی نیست

علیرضا رسولی و همسرش ماه‌ها منتظر به دنیا آمدن «آرمین» بوده‌اند که جمع خانواده‌شان را چهار نفره کند، اما وقتی خبر می‌دهند نوزاد نارس است و باید تحت مراقبت‌های ویژه باشد، آن همه ذوق و اشتیاق، به یک باره فرومی‌نشیند. همه حساب و کتاب هایشان به هم می‌ریزد و هزینه خانواده کوچک آن‌ها یک باره چند برابر می‌شود و این موضوع غافل گیرشان می‌کند، راه حلی که خیلی‌ها پیش پای او می‌گذارند، استفاده از وام فرزندآوری است. این خبر آغاز ماجرابی برای پیگیری وام سی میلیونی می‌شود که هنوز هم بعد از ۱۰ ماه پیگیری به نتیجه نرسیده است.

او تعریف می‌کند: خیلی‌ها مثل من از این قانون و روند پیگیری بی اطلاع‌اند و به همین دلیل وقتی جواب «نه» یکی از مسئولان بانک را می‌شنویم، دقیقا نمی‌دانیم چه عکس‌العملی نشان دهیم... مثلا به من گفتند اول باید درکافی نت ثبت نام کنیم و خود این موضوع کلی زمان بر است، چون سایت در یک بازه زمانی مشخص باز می‌شود و انبوهی از مراجعه‌کنندگان باید در زمان تعیین شده ثبت نام کنند و این شانس

سمیه عرب زاده از آن دسته مادرهایی است که صبح تا شب قربان صدقه بچه‌ها می‌روند، با خنده می‌گوید: من و همسرم، هر دو عاشق بچه هستیم و به عهده‌ی که با هم بسته بودیم، با یابندیم... سیمیه خانم تعریف می‌کند، ۱۰ سال از زندگی مشترک‌شان می‌گذرد و به لطف خدا، دو دختر دارم و دو پسر. آخرین فرزندم مراد به دنیا آمده است و فاصله‌سنی آن‌ها باهم دو سال بیشتر نیست.

بی‌خیال گرفتن وام شدیم

سمیه خانم که مدتی برای جفت و جور کردن هزینه‌های خانه در یک شرکت خصوصی کار می‌کرده است، پیشنهاد می‌دهد: اگر دولت برای افزایش جمعیت طرح و برنامه بدهد، باید همه‌جانبه باشد. به عنوان مثال من که یک زن شاغل هستم، باید امنیت شغلی داشته باشم و بتوانم لااقل بعدا گذراندن دوره مرخصی زایمان، به سرکار برگردم، حتی در یک مؤسسه خصوصی. او می‌گوید: برای خودرو

اقتصاد بخشی از علت است

است نسل‌های جدید پیشرفت تحصیلی، درآمد و زندگی مرفه را به ازدواج به موقع و فرزندآوری ترجیح بدهند. این عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی‌گرچه موضوعات اقتصادی را در این مسئله دخیل و تأثیرگذار می‌داند، می‌گوید: نباید فکر کنیم همه عوامل به این موضوع برمی‌گردد، زیرا خیلی از خانواده‌هایی که از لحاظ اقتصادی وضعیتی مناسب و پذیرفتنی هم دارند، زیر بار فرزندآوری نمی‌روند و معمولا خانواده‌های مرفه کم جمعیت هستند. حسنی باره‌ای به این موضوع تأکید می‌کند که به جای توسعه فردمحور باید به دنبال توسعه خانواده محور بود و علاوه بر سیاست‌های

غلامرضا حسنی، عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد، مسئول اندیشکده جمعیت، با توجه به پژوهش‌های انجام شده در این حوزه، می‌گوید: افزایش جمعیت درایران باتوجه به کاهش رشد آمار باروری و موضوع سال خوردگی جمعیت در آینده نزدیک، اهمیت زیادی دارد که نباید به این راحتی از کنار آن گذشت.

او ادامه می‌دهد: حتی اگر همه قوانینی که وضع می‌شود اجرایی شود و مانعی برای اجرا وجود نداشته باشد، این امر نمی‌تواند مسئله‌ای به این مهمی را حل و فصل کند، زیرا فرزندآوری فردمحور است و گاهی افراد تحت تأثیر نظام توسعه قرار دارند؛ موضوعی که باعث شده

شرایط گرفتن وام تسهیل می‌شود

در همین باره سرپرست معاونت جوانان و اداره کل ورزش و جوانان خراسان رضوی باتسهیلات و مساعدت‌هایی که در روند گرفتن وام در نظر گرفته شده است، اظهار امیدواری می‌کند تعداد بیشتری از خانواده‌ها از این امتیاز استفاده کنند. سید جلال حقیر السادات می‌گوید: یک بازه زمانی حداکثری

بیش از ۷۳ هزار نفر، متقاضی وام فرزندآوری

حمید صفایی نیکو، دبیر شورای هماهنگی بانک‌های استان، در این باره توضیحات تازه‌تری را در اختیار شهرا را می‌گذارد: آبان ماه، ۷۳ هزار و ۸۵۰ نفر تقاضای وام فرزندآوری داشته‌اند که از این تعداد ۴۳ هزار و ۷۵۰ نفر وام را دریافت

کرده‌اند و اکنون همه والدین متولدان ۱۴۰۰ به بعد، می‌توانند این وام را دریافت کنند و همه بانک‌ها با توجه به سهمیه بندی بانک مرکزی پرداخت دارند. گرچه به قول خیلی‌ها چالش‌های اقتصادی مانع بزرگی برای فرزندآوری و حتی فکر کردن به این موضوع است. اما گاه حتی عروس

خانم و آقا دامادی که زندگی‌شان در خانه‌ای مجلل و مدرن،

باتلویزیونی که مانیتورش همه دیوار اتاق را می‌پوشاند، می‌گذرد هم به موضوع فرزندآوری فکر نمی‌کنند. تا وقتی بچه‌ای نباشد، یک پای بساط خوشبختی آن‌ها لنگ می‌زند.

مناسبت

شکافنده حقایق قرآنی ودانش های اسلامی

در زمان امام باقر^(ع) فرصتی پیش آمد که حضرت بتوانند به تربیت شاگردانی چون «زراره» و «محمد بن مسلم» بپردازند و بخش گسترده‌ای از تعلیمات اسلامی را به آنان تعلیم دهند. همان تعلیمات از طریق شاگردان امام، در منابع شیعه وارد شد. شاید علت اینکه لقب «باقر العلوم» به امام پنجم اختصاص یافته، آن است که آن بزرگوار آغازگر حرکت و نهضتی علمی بود که پس از ایشان با امام صادق^(ع) ادامه یافت و به‌کمال خود رسید. درواقع آن حضرت شکافنده و یارکننده در دانش به سوی مسلمانان و امام صادق^(ع) ادامه دهنده راه و مسیر امام باقر^(ع) بودند.

معظی رفسنجانی مقدم مدرس حوزه و دانشگاه

- مقام علمی امام باقر^(ع) از دیدگاه دانشمندان

آوازه وسعت علوم پیشوای پنجم، آن چنان کشورهای اسلامی را پرکرده بود که لقب «باقرالعلوم» (که از جانب پیامبر^ص به ایشان داده شده بود) تحقق عینی پیدا کرد؛ به‌گونه‌ای که دانشمندان بزرگ آن حضرت را با همین ویژگی یاد می‌کردند. مقام علمی امام باقر^(ع) آن قدر عظیم و بلندمرتبه است که خیلی از مخالفانشان و نیز دانشمندان به این مسئله اعتراف و اقرار می‌کنند که در ادامه به دو نمونه از آن‌ها اشاره می‌شود:
۱. ابن حجر هبتمی می‌گوید: «محمد باقر به اندازه‌ای گنج‌های پنهان معارف و دانش‌ها را آشکار ساخته و حقایق احکام و حکمت‌ها و لطایف دانش‌ها را بیان کرده است که جز بر عناصری بصیرت باید پوشیده نیست و از همین جاست که وی را شکافنده و جامع علوم و برافرازنده پرچم دانش خوانده‌اند.» (الصواعق المحرقة، ص ۲۰۱).

۲. هشام بن عبدالملک که از دشمنان سرسخت اهل بیت^(ع) است، خطاب به آن حضرت گفت: «از زمانی که مثل تو (در علم و مقام) وجود داشته باشد، قریش بر عرب و عجم آقای می‌کند.» (اعلام الهدایة، ج ۷، ص ۷۲)
این‌ها فقط نمونه‌هایی از وجهه و چهره علمی امام باقر^(ع) است و دوستاناران حضرتش می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر به این منبع مراجعه کنند؛ سید جواد حسینی، مقام علمی امام باقر^(ع)، فرهنگ کوثر ۱۳۸۸، شماره ۷۸.

- پایه گذاری نهضت علمی فرهنگی

از مهم ترین امتیازات امام باقر^(ع) این است که حضرت بنیان گذار انقلاب فرهنگی و نهضت علمی شیعه، بلکه اسلام، شمرده می‌شوند. هر چند معارف اسلامی و تشیع به دست فرزندشان امام صادق^(ع) انتشار و توسعه یافت و به اوج خود رسید، پایه‌گذاری و تأسیس آن به دست باکفایت امام باقر^(ع) بود. در دوران امام باقر^(ع) دولت بنی امیه رو به زوال بود و مردم نیز به شدت از آن‌ها تنفر پیدا کرده بودند و اختلاف شدیدی در مملکت اسلامی به وجود آمده بود. امام باقر^(ع) از این فرصت پیش آمده به بهترین شکل بهره بردند و شاگردان فراوانی تربیت کردند و علوم بی‌شماری را به آن‌ها تعلیم دادند.

روی خط جامعه

احتمال اجرای مصوبه سن بازنشستگی از سال جدید

مشاور و سرپرست دبیرخانه هیئت امنای سازمان تأمین اجتماعی و صندوق‌های تابعه‌گفت: مسئله افزایش سن بازنشستگی در برنامه هفتم توسعه آمده، مجلس آن را مصوب کرده و به شورای نگهبان ارجاع داده شده است؛ همچنین مجمع تشخیص مصلحت نظام در حال بررسی این موضوع است. به گزارش مهر، محمدصادق غلامی در حاشیه برگزاری دوره آموزشی بیمه‌های اجتماعی در جمع خبرنگاران اظهار کرد: از سال ۱۴۰۳ هم زمان با اجرای برنامه هفتم توسعه، مسئله افزایش سن بازنشستگی هم اجرا می‌شود. البته نهایی شدن آن به بررسی‌های شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت وابسته است. او خاطرنشان کرد : براساس مصوبه مجلس افرادی که بین ۲۸ تا ۳۰ سال سابقه‌کاری داشته باشند، افزایشی برای موضوع سن بازنشستگی نخواهند داشت، ولی حداکثر پنج سال به سن بازنشستگی افراد دارای پانزده سال سابقه افزوده خواهد شد.

دیدگاه

به دنبال «من» متفاوت

فرمانی‌کیا یکی از دغدغه‌های فردی ما که ناخودآگاه زندگی‌هایمان را تحت تأثیر قرار داده، این است که عمدتا احساس می‌کنیم قیافه و شکل ظاهری مان نقش اصلی را در روابط اجتماعی و محیطی ایفا می‌کند و معمولا رضایت دیگران از تیپ و ظاهرمان را به هر چیزی ترجیح می‌دهیم. همه‌گیری این موضوع تا جایی پیش رفته که در برخی موارد زیبایی‌ظاهر حتی اولویت اصلی خیلی از زندگی‌ها شده است.

حساسیت بیش از حد درباره تیپ ظاهری باعث می‌شود خیلی وقت‌ها به دنبال چیزهایی باشیم که دیگران هم قیلا ریسکش را پذیرفته‌اند و این موضوع می‌تواند رفته رفته تبدیل به یک رقابت ناسالم شود و تا آنجا پیش رود که عده‌ای با وجود شرایط اقتصادی متفاوت و گاهی نامناسب دست از تصمیمی که گرفته‌اند برندارند، تصمیمی که بعضی وقت‌ها پافشاری بر عمل‌های جراحی زیبایی است. به همین دلیل خیلی‌ای راحت می‌شود فهمید که تلاش طیف بزرگی از اجتماع و بالخصوص جوانان برای نت دادن به تیغ جراحی و تبعات بعدی آن، فراتر از مشکل داشتن یک عضو است و به نوعی بهانه‌کردن بیماری محسوب می‌شود.

البته بدن یکی از چیزهایی است که خود ما مالکش هستیم و عرصه‌ای است برای اعمال قدرت و شکی در آن نیست که هر کسی فطرتا دوست دارد زیباتر

و جذاب‌تر به نظر برسد.

البته تمایل خانم‌ها به این موضوع بیشتر است و از آن طرف جامعه و افراد اجتماع هم پذیرفته‌اند که زنان بیشتر به ظاهر و بدن خودشان توجه می‌کنند؛ چون خانم‌ها ذاتا بیشتر از مردان به زیبایی تیپ و قیافه اهمیت می‌دهند. البته روان‌شناسان در این باره تحلیل‌های زیادی دارند که این تحلیل‌ها موضوع جنسیت را رد می‌کند. بیشتر آن‌ها دا‌عا می‌کنند گرایش به عمل‌های زیبایی رابطه معکوسی با اعتماد به نفس دارد. تجربه نشان داده است کسانی که اعتماد به نفس کمتری دارند، تمایل بیشتری به این موضوعات نشان می‌دهند. خانواده‌هایی که بر عیوب ظاهری فرزندشان تمرکز می‌کنند و در کودکی با آن‌ها رفتار تحقیرآمیزی دارند و حتی برخورد‌های تنبیهی خود را بر این اصل متمرکز می‌کنند، برای کودکانشان بزرگ سالی خوشایندی نمی‌سازند.

وقتی افراد تحقیر شده واردگرد زندگی و ارتباطات می‌شوند، پذیرش اینکه خود واقعی‌شان خوب است و مشکلی ندارد، برایشان سخت می‌شود و همیشه به دنبال بهتر به نظر رسیدن در نگاه اطرافیان و جلب توجه هستند؛ یعنی احساس آرامش زمانی برایشان اتفاق می‌افتد که بتوانند ظاهر خودشان را تغییر دهند. جدا از همه این مسائل از نقش جامعه و شبکه‌های اجتماعی هم نمی‌توان غافل ماند؛ اینکه در فضای مجازی و حتی صداوسیما گاهی کسانی به عنوان الگو معرفی و مطرح می‌شوند که عمل‌های زیبایی‌شکل ظاهری آن‌ها را متفاوت کرده است و به همین خاطر مردان هم در مسیری می‌افتند که بخواهند در جامعه «من» متفاوتی داشته باشند.

این در حالی است که مکاتیزم دیگری هم در این بین هست و ما نمونه‌های زیادی در اجتماع و محیط اطرافمان داریم که افراد از لحاظ ظاهری بی‌نقص نیستند، اما خودشان را در موارد دیگری قدرتمند کرده و درخشیده‌اند. قطعا شما هم دیده‌اید کسانی که حتی شاید قدرت بینایی و شنیداری و گفتاری و... ندارند، اما از لحاظ فکر و دانش چنان غنی و قدرتمندند که نیازی نمی‌بینند مقبولیت اجتماعی‌شان را با تغییر دادن ظاهرشان بیشتر کنند. حالا سؤال این است که ما چقدر این الگوها را تبلیغ کرده‌ایم؟